

Universitätsbibliothek Wuppertal

Omnia Divini Platonis Opera

Plato

Basileae, 1551

Dialogus decimus (argumentum)

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-245)

fuijpsius ciuitate. Et maxime quidem. Nō tamē in patria forsan, nisi fors quædā diuina contigerit. Intellego equidem, quōd ea in ciuitate dicis quam nos condidimus in præsentia, quæ & uerbis solum, in terris uero nunquam, ut arbitror, extat. At forte in cœlo illius extat exemplar, cōspicuum ei qui & intueri uoluerit, & seipsum ad illud, cum intuitus est, instituere. Nihil autem refert, siue uspiam sit, siue erit. Quæ enim illius officia sunt, aget solum: quæ alterius sunt nequaquam. Consentaneum est.

ARGVMENTVM MARSILII FICINI IN DECIMVM
dialogum de Iusto.

HACTENVS Socrates diligentissimus humani generis pædagogus ad legalem iustitiam, id est uniuersam uirtutem per ipsam iustitiæ pulchritudinem genus hominum prouocauit, ab iniustitia uero per iniustitiæ turpitudinem similiter reuocauit. Deinceps autem & ad illam per sempiternum eius fructum præmiumq; cohortabitur, & ab hac per sempiternum detrimentum eius et supplicium absterrebit, atq; id est potissimum decimi huius officium. Sed antequam præcipuo hoc fungatur officio, præmio quodam utitur, in quo diligenter absoluit quod & in prioribus dialogis attigerat, & in fine non reliquerat, admodum saluti publicæ necessarium. Profecto noster hic morborum medicus humanorum in ea morbi specie curanda est diligentior, quã ceteri nō solum negligenter curant, sed ne curant quidē unquam, immo uero quod deterius est, quasi rem saluberrimam diligunt, et omni studio complectuntur: imitationē inquam poeticam, qua ingeniosi poetæ dum perturbatos animos acrius exprimunt, interim audientiū legentiumq; animis perturbationes similes uehementius & profundius imprimunt. Ac tanto magis omnes inficiunt, quanto laudantur & placent. Proxiū uero eiusmodi finem non congrue sequitur: ibi enim anima in rationem distribuitur, & in partes inferiores perturbationibus agitata, quarum imperium in anima primum, deinde in ciuitate tyrannicum appellatur. At quoniã poetica imitatio partes eiusmodi suscitatur: fouetq; et auget, irritans iram, titillans libidinem, soluens risum, effundens lachrymas et querelas, idcirco rationis quidem regnum labefactare, perturbationis uero tyrannidem uidetur adducere. Quamobrem Socrates pestem eiusmodi alioquin iocundam, sed maxime uenenosam perdit, ne ipsa nos perdat. Ac uide quanta charitate Plato noster ubiq; humano generi consulat, ea uidelicet disquirens circumspiciensq; pericula, quæ alius omnino nullus suspicaretur: adde insuper & naturæ educationiq; propria, id est poeticæ ualde repugnans, modo strenue pro publica salute propugnet. Quamobrem nemini mirum uideri debet Platonem hic ob ueritatis amorem uel Homero suo nō parcere, quandoquidem ob iustitiæ cultum, neq; genio quidem indulget suo. Homero autem præcipue derogat, ut per ipsum imitatorum principem, ceteros multo magis damnatos existimemus. Et quoniam dicit ab Homero neq; diuina, neque humana doceri, intellige laudes in Philebo à Platone tributas Homero, non ex Platonis sententia, sed ex communi opinione deductas. Probat autem imitandi peritiam esse, ut narrauimus, ualde periculosam, præterea serulem atq; uilissimam. Siquidem imitatores, neq; res ipsas intelligunt, neque faciunt, sed apparentes sensibus rerum formas sequuntur, uulgaresq; de his opinioniones aucupati, & imagines quasdā referunt, & sensibus perturbationibusq; obsequantur, nulla rationis habita ratione. Quantum uero poetas improbat ubi perturbant, tantum probat si ad uirtutem & pietatem per honestas heroum laudes diuinisq; hymnos hortentur. Verum ut quàm uilis sit omnis imitatio exprimat, artium genus in tres diuidit species, utentem, fabricantem, imitantem. Et utentem quidem lyra, id est musicam, ait superare artem lyre fabricatricem, quoniam certo sibi præscripto fine, formam illi proponit operis fabricandi. Fabricantem uero superare pictorem, lyram coloribus imitantem. Qualem iudicat & poetam, sic ad aures rerum imagines, sicut pictor ad oculos, referentem. Sed inter hæc theologica quædam de ideis mysteria inseruntur, quæ quoniam in theologia latius aperuimus, raptim in præsentia perstringemus. Ascende age Platonicè cōtemplator ab ijs formis quas in mundi materia sentis, ad naturam formarum eiusmodi genitricem. Quam & si non sentis, cogita tamen infusam mundi materiæ ceu uitalem spiritum & plenum seminum, & per semina artificiose singula disponentem. Naturam hanc in mundo talem esse scito, qualem in te scis esse potentiã uegetalem. Ergo quæadmodū in te uegetali naturæ intelligis præesse sentiendi uirtutem: ita & in mundo naturam similem sed communissimam, in fontem redige sentiendi quasi similem, sed communissimum. Deinde & in te sensum in rationē, rationem in intellectum, & in mundo similiter sentiendi genus in rationalem naturā, atq; hanc in genus intellectualem reduces. Præterea cum percipias in te ipso intellectum id quod intelligibile est appetere quasi perfectius, ab eoq; formari uelut potentiore, præpone tam in mundo quàm in te naturā intelligibilem intellectualem naturæ. Intelligibile uero idem omnino atq; ipsum ens appella. Huic deniq; quod & intelligibile & ens appellasti, ipsum præpone bonum. Nam & ut bene sis esse cupis, et intelligibile gratia ipsius boni desideras. Postquam huc ascēderis, percipies uniuersum sacro quodam septenario designatum, ab infimaq; materia surgens per sensibiles qualitates, per naturam, per sensum, rationem, intellectū, intelligibile, ad ipsum bonum. Præterea spiritum bonum cūcta sub scenario numero quasi die sexto perfecisse, et in gradu

gradu septimo, uelut septimo die, id est in seipso conqueuisset. Aliorum namque omnium finis est ipsum bonum. Boni igitur nullus extra se finis, uel potest esse, uel fingi. Si bonum quo perficiantur appetunt omnia, conclude à bono effici omnia. Item si intrinseca propriaque uirtute omnia facit, intellige ipsum uniuersum in seipso complecti. At quoniam prima ideoque simplicissima natura est, idcirco formas in eo omnium, formam ipsius unam esse memeto, quam Plato boni ipsius uocat ideam, in qua dixit Timæus deum mundi opificem cum creauisset mundum requieuisse, dicens mundi opificem in circumspectum suum se recepisse. Proinde ipsa idea boni: ideas, id est, speciales omnium formas, specie duntaxat inter se distinctas, in natura intelligibili generat, qua ens uniuersum modo quodam intelligibili comprehenditur, intelligentia quoque omnis mira quadam super intelligentiam ratione. In hanc naturam intelligibile omnes suspiciunt intellectus, ab eaque suscipiunt stabiles formulas idearum. Suscipiunt et rationes animæ, unde et formulas licet quodammodo mobiles acceperunt. Post has rationalium formulas animarum, uirtutem quoque sensuale, idearum descendunt imagines. Deinceps in uegetalem quoque naturam semina, perque qualitates denique in materiam. Quando igitur Plato inquit, deum ideas facere in natura, intellige in natura mundoque intelligibili angelicarum capite mentium. Quod autem lectum dixit et mensam, exempli gratia dictum sit, ut per hæc artificia intelligas naturalia, id est per lectum et mensam, eum qui his utitur hominem. Præterea exemplum in arte propositæ questionis accommodatius uidebatur. Forte uero et formas regulis artium necessarias ab ideis abesse non putat. Neque mirum uideri debet hominem artium formas habere diuinitus, quum imaginationes artium bestiis quoque non desint. Ac si eiusmodi formæ diuinitus in anima fiant, idcirco dicentur fieri in natura, quia naturaliter inscrantur. Quod si quis ad artificia quedam uideatur ineptior, dicent eum Platonici uel per uaria distractum fuisse, uel se totum ad opposita conuertisse. Nota Platonis uerba dicentis, deum non intelligere solum sed et uelle, significantisque deum intra se intelligendo concipere, et extra se fabricare uolendo. Nota rursus deum naturalis unius speciei unam tantum specie expressisse ideam in ipso intelligibili mundo, puta speciei humane idealè humanitatè unam: si enim in materia ubi innumerabilis mobilisque uarietas est, in singulis hominibus unio quedam communis nature seruatur, multo magis in simplici stabilique natura, pro una specie naturali idea unica sufficit. Imò uero diuersa hæc et instabilia unum in se nature comunione non aliunde habere possunt, quam ab ipsius sublimis unitate nature. Rursus si ponatur humanitates due, certe qua ratione utraq; humanitas est, inter se non differunt, imò sunt unum. Ergo si differant, profecto per addita-menta quedam utrisque subiuncta, inuicè discrepabunt. Itaque neutra erit absoluta humanitas ipsa, sed humanitas quedam atque talis, et humanum quiddam potius quam humanitas. Et utrumque tanquam eiusdem humanitatis particeps, humanum similiter appellabitur: atque præter hæc erit humanitas in seipsa prius una, quam à subiectis pluribus capiatur. Merito deus cum sit simpliciter causa, non est dicendus autor quidam hominis, uel equi cuiusdam, sed autor hominis atque equi. Ideo unam absolutamque pro qualibet rerum specie procreauit ideam. At quando apud nos hic homo generat illum, haudquaquam homo hic hominis simpliciter dicendus est autor, sed quidam hominis cuiusdam autor. Neque enim solus homo causa est, sed est in causa, in numero uidelicet causarum. neque totum facit: non enim materiam primam, aut animam. neque ipsi homini dat principium: ante hunc enim passim erat homo, et sine huius opera fit ubique fietque homo. Vbi uero Plato dicit deum ideam unam prægenuisse, quia uidelicet, uel nolebat plures fore uel aliqua necessitas inerat non fore plures, intellige in deo ita necessitatè cum uoluntate conuerti, ideo ut necessarium sit ita esse, quia deus uult ita esse. Siquidem in summa diuinitatis simplicitate non aliud est necessitas quam uoluntas. Ergo si dixeris, necesse est deum ita uelle uel facere, conuertam similiter, uult deus ita necessarium esse. Merito ubi summa bonitas cum summa potestate concurrat, ibidem summa libertas cum summa necessitate conspirat. Consideranda sunt inter hæc diuisa quedam, ualde tamen utilia. Quale illud. Lectio uel doctrina nisi ad optimam rationem uite conducat, est inutilis. Qua quidem in re admiranda fuit uita et disciplina Pythagoræ, ac iure maxime apud omnes autoritatis, Platonis etiam tempore. Item poemata, si harmonica uerborum compositio adimatur, momenti nullius euadunt. Præterea uirtus, aut hominis, aut rei, in facultate quadam consistit ad finem illum præcipue conferente, cuius gratia et res ipsa facta est, et homo natus. Apparet interea quedam inter sensum rationemque distinctio, quod sensus plerumque circa magnitudinem et figuram numerumque falluntur et pondus: interim tamen ratio per ipsam metiendi et numerandi liberandi que facultatè iudicium sensus emendat. Constat autem animam non posse eodem in tempore per eandem sui potentiam eadem de re modo contrario iudicare. Apparet etiam uires appetendi nobis inesse diuersas. Quippe cum rem eandem simul appetamus atque respiciamus. Aduerte non esse exigendum à probo ciue, ut omnino nihil doleat, sed ut nascentè dolorè eiusmodi rationibus consoletur. Vbi apparet aliam esse animi partem que uelut ægra indiget medicina, alia que tanquam sana medetur. Hæc uero rationes aduersus dolorè sunt præcipue quatuor. Prima quia incertum est, bonum ne id sit quod accidit, aut malum. Secunda, quod qualecumque sit, certe paruipendendum est. Nihil enim inter somnia humana magnipendendum. Tertia, quod nihil omnino dolendo proficiamus. Quarta, quia dolor id semper, quod subito nobis præsidio esse potest, impediatur. Cõfirmat hæc ex eo quod et superari turpissimum est, superare pulcherrimum. Qui uero dolore uel alia quauis perturbatione premitur, iam est turpissime superatus. Ideo præcipit ut in aduersis atque perturbantibus maxime medici duntaxat

taxat utamur officio, qui dolentibus nō condolet, sed medetur. Cōparat talorum iactibus quotidianas uitae sortes, quas ita uult rationibus emendari, quemadmodum iactus talorum artificio quodam ludi emendari uidetur. Sed superiora praecepta ad ea quae sequuntur, quasi quaedam praeludia sunt. Maximū quidē omnium id nobis in uita propositum sit certamē, quo superemus uitium, uirtutemq; cōsequamur, cunctaq; omnino quae inter homines habentur bona, ut ipsi boni simus, pro nihilo habeamus. Siquidē propriū iustitiae premium maius est, q̄ cuncta quae inter homines possunt praemia reportari: quippe cum et ipse iustitiae splendor supra modū haec omnia superet, et in rebus mobilibus, breuib; umbratilib; reperiri nequeat praemiū iustitiae immobili, sempiternae, uerissime conueniēs. Ex his concluditur immobilem iustitiae habitum propter immobile praemium exoptari debere. Quod quidē post praesentis uitae curricula laboribus iustitiae manet. Alioquin iustitia ipsa, quae excellentissimū iudicatur bonum, in istis hominibus foret mala ob amores iustitiae continue laborantibus, saepeq; affectis iniuria, neq; iniuriam ulciscētibus, adde et bona praesentia aeternorum desiderio contententibus, neq; praemium apud homines iustitiae, imō uero pro iustitia iniustum saepe supplicium reportantibus. Quamobrem ne bonum noceat et iustitia careat praemio, et deus uel minus prouideat, uel pro meritis non rependat, iudicandum est fore animos immortales. Praesertim ut tamen iniusti, qui uiuentes pēnas iniustitiae non dederunt, saltem defuncti persoluant, quam iusti inter mortales omnino spreti, apud superos coronentur. Hinc nobile tradit praecipuum: Animus immortalis non debet pro breui hoc, sed pro uniuerso tempore esse sollicitus. Immortalitatem animae Plato in Phaedro et Phaedone, alibiq; ostendit. Eiusmodiq; ratione esse certas demonstrationes ostendit in libro de Scientia, dicens uerba eorū qui contraria sentiūt, examinanti ridicula tandem euadere. Item in Gorgia, affirmans mysteria haec Adamantinis rationibus esse probata. Praeterea in hoc decimo, ubi post argumentationē subdit, tum per talem argumentationē, tum per alias multis cogi nos ad id confitendum. Arbitror e quidem in Platonis uerbis uim quandam latere mirabilem à paucissimis intellectam, ut non mirum sit, si per argumentationes Platonicas alij quidem demonstratū id existiment, alij uero nō dum demonstratum. Demostheni certe auditori Platonis tanta efficacia per uiuam uocem persuasum fuit, ut dixit: malle se honeste mori quam turpiter uiuere, postquā Platonem atq; Xenocratem de animorum immortalitate differentes audierat. Eandem quoq; in scriptis Platonis uim percepit Cleombrotus, et apud Cryenem multū Egeſiae auditores, qui sese à corporis carcere ob desiderium alterius uitae liberauerunt. Eandem Platonis percepit Boetius philosophia teste cōcedens hoc sibi certis rationibus demonstratū. Eandem Aurelius Augustinus persensisse uidetur, ubi ait hac de re se nunquā dubitasse. Cōfirmantur haec ab Auicenna, rationes quasdam ad haec demonstrationes esse dicente. Neq; solū demonstrari posse Plato hic inquit, sed etiā facile demonstrari, apud illos, ut arbitror, qui cū ipsi purgatā segregatamq; à corpore mentē habeant, merito nō diffidunt posse quandoq; animā segregatam à corpore uiuere. Quādoquidē experiuntur ipsi mētem suam seiunctam à sensibus uiuere melius quam coniunctam. Compertum etiam habent aliorum animas immerſas corporibus atq; ideo uitiosas, uitio tamen morboq; proprio non interimi, et idcirco multo minus alieno id est corporeo morbo posse corrumpi. Siquidem et corpus ipsum externo malo non prius perimitur, q̄ intrinsicum inde inferatur malum, quo proxime perimitur. Caterum ne quis de animae suae diuinitate diffidat, iubet illam à cōtractis ex amore corporeo sordibus penitus expurgare, purgatāq; perspicere, q̄ pura, quam simplex, quam diuinorū auida, tanquā diuinitati cognata, quam cito, quam bene luminis diuini sit capax. Quod autē dicit animas in dies nō fieri numero plures, intellige nō ita fieri ut ex corporibus orientur et cōponantur. Quod quidē sequens ratio manifestat, dicens: si diuina de corporibus cōponantur, tandē cum diuina nunquā resoluantur corpora, fore ut nihil reliquū sit corporū in natura. Rursus aduerte quod subdit animam non esse cōpositam: alioquin indissolubile fore nō posse. Atq; intellige essentiam ad hoc ut dissolui non possit, oportere uel nullis compositam esse, uel si sit composita, non tamen ex materijs ullis componi, atq; ita rursus conſari, ut in eius compositione multitudo non unitatem, imo uero unitas per harmonicam unionem superet multitudinem, statusq; motum. Conclude mysterium, partim ad prouidentiam, partim ad immortalitatem praemiumq; iustitiae pertinens. Iustus quidem deo euadit similis, iniustus uero dissimilis. Cumq; non lateat deum, hunc sibi esse similem, illum uero dissimilem, rationi consentaneum est iustum deo charum esse atq; amicum, iniustum contra. Propterea deum iustos tanquam amicos nullo pacto negligere, sed illis semper ita prospicere, ut eis singula quamuis uideantur aduersa tandē euadant prospera, uel uiuentibus, uel defunctis. Verum cur nam hic historico quodā exemplo potius quam argumentationū diligētia mysterium immortalitatis asseruit? Quoniam ciues ad iustitiam non tam uerborum artificio, quam et exemplo et opere sunt prouocandi. Praeterea cur ad id confirmandum producit in medium hominem à mortuis resurgentem? Quia et si rationibus immortalitas constet et communis quaedam iustitiae executio, tamen locum, formam, dispositionem uel praemij, uel supplicij ab illo qui interfuerit, oportet accipere. Quod nobis prope Phaedonis finem significatur. Neq; ab re resurrexisse testatur Herū Pamphyliū, pro salute patriae in praelio mortuū, ut significet eos qui pro publico moriuntur bono, ad ueram uitā resurrecturos, quanquā ex multis unus resurrexit ad nostrā. Sed nunquid historia haec est, an fabula? Historia esse uult Iustinus Platonis, martyrq; Christianus. Quod equidē nō refellam. Vbi uero Plato apologum fabulamq;

Fabulamq; nomina, ex quibus poterit historia dici posse fabulam, quoties ultra res gestas augustiorem habet allego-
 riam. Quam ob causam Olympiodorus quoque ait Platonem historias & rationes sepe fabulas appellasse. Et quo-
 niam manes & iustitie loca figuratq; aliter in Phaedro, aliter in Gorgia, aliter in Phaedone, & hic alibiq; dispo-
 nit, perspicue patet hæc præter loci formam, sensum quoque allegoricum continere. Vtatur autem hic circa resurre-
 ctionem duodenario numero, qui spherarum mundanarum apud priscos est numerus, putantes octo super quatuor
 elementa esse caelos: quasi dicat opus esse uirtute diuina uniuersi domina ad mortuum suscitandum, idque inter-
 dum ad hominum doctrinam diuina prouidentia fieri. Sunt & qui dicant annum magnum quo hominis anima suã
 explet circuitum per quem in idem redeat, duodecim annorum millibus comprehendi, tribusq; annis eiusmodi an-
 num mundi exequari magnum, quo mundi anima per firmamenti motum, suum peragit ambitum, triginta sex anno-
 rum millibus peragendum. Circuitum uero animæ nostræ per duodecim agi annorum millia inde uolunt, quia oportet
 per omnes discurrere spheras, chorosq; demonum & deorum qui in Phaedro per duodecim ordines digeruntur.
 Sed quidnam sibi uolunt hiatus in terra duo, totidemq; in caelo? ut intelligas animas aliaquidem uia ad terrena
 descendere, scilicet habitu quodam corporeo, alia uero à terris ascendere, scilicet habitus illius purgatione. E caelo
 similiter labi in clemēta corporis elemētalis amore, ac uicissim resurgere in cœlestia amore hoc restincto, cœlestiq;
 accenso. Hinc ait Orpheus, Amorem omnium tam supernorum quam inferorum clauas habere. Iudices animarum
 in aere & æthere collocat angelos, prouidentia diuinæ ministros. Post sententiam, iusti cœlum petunt coram se &
 opera & iudicia præferentes: quia uidelicet & seipsos nouerūt, tam sibimet quam alijs lucent. Iniusti contra descē-
 dunt, sua ferentes à tergo. Neq; enim cognouere seipsos, neq; profuere sibi, sed ceteris exemplo sunt potius quam
 sibimet auxilio. Præter in quo & ascendentes & descendentes ad tempus animæ requiescunt, media quedam regio
 est inter inferos & cœlestes, ac dispositio inter bonum habitum atq; malum, & status beatitudinem inter atq; miseria-
 riam, limbo similis in aere designatus. Hic aduerte animas quæ in superiori uita mutuan notitiam habuerunt, in al-
 tera inuicem se agnoscere. Item in eiusmodi prato diutissime residere animas secundum Platonicos, eorū qui in in-
 fantia decesserunt: de quibus Herus quedam memoria parum digna recensuit. Quia cum in neutram partem decli-
 nauerint eligēdo, neq; obduxerint habitum, Platonici eas in lumine tantū naturali relinquunt. At uero beatos qui-
 dem super naturale lumen, miseros autem infra id lumen positos esse putant. Agitur hic præterea de supplicijs pur-
 gatorijs. Sed cur nam culpa doloribus aboletur? quia uidelicet uoluptatibus inoleuit. Nōne & medici morbos plu-
 rimū a contrario curant? Animaduerte Platonem non temere ad delendam culpam numero uti denario, & centena-
 rio in super, atq; millenario. Sanè pro quolibet uoluptatis gradu decem adhibet supplicij gradus. Primo quidē que-
 ritur quam ob causam plures penduntur gradus pœnæ quam percepti fuerint uoluptatis. Respondetur ob lese ma-
 iestatis diuinæ crimē ita deberi. Præterea sicut beatitudinis gaudia iustitiæ humanæ dolores exuperant, sic miseriæ
 cruciatus iniustitiæ uoluptates. Deniq; neque tam facile delentur nota, quam facile imprimuntur: neque qui pec-
 cati habitum confirmauit, si uixisset ultra delinquere desuisset. Queritur deinde cur gradus decem. Quid si Plato
 Mosaicum decalogum est imitatus? cumq; arbitratus sit cum quodammodo contra præcepta diuinæ legis decē age-
 re, qui aliquod ex decem omnino neglexerit, iure decies iudicatur cruciandum? Proinde denarius numerus dicitur
 uniuersus, Omnes enim numeros, uel infra se implicat, uel per se suosq; explicabit replicando. Vniuersus autē nu-
 merus opportune animis purgandis accommodatur, ut per hunc significetur uniuersam corporis labem deponendā
 esse prius quam ad uniuersi peruenias principem, penes quem nihil potest esse corporeum. Queritur post hæc, cur
 præter gradus pœnarum decem, annos centum affligantur iniusti. Respondeo quasi ad centum usque uixissent an-
 nos, quo termino uita hominum quodammodo designatur, continue peccauissent. Attribuitur autem cuilibet decem
 graduum numerus centenarius, unde numerus conficitur millenarius. Hinc illud: Centum errant annos. Item &
 illud: Mille rotam uoluere per annos. Præterea centum pro uno accipietis. Nam his Plato numeris, non solum in
 supplicio, sed etiam in quibusdam præmijs utitur. Profecto si denarius in se ducatur multiplicando decies decem,
 ex eo nascitur centenarius. Deinde si reducatur in semetipsum, computando decies decem decies, millenarius pro-
 creatur. Itaque & denarius uniuersus est numerus, & centenarius millenariusq; uniuersales sunt numeri. Ut si ab
 uno procedas in decem, numerus nascitur linearis. Si à decem in centum, superficialis fit numerus. Si à decem in
 mille, fit solidus. Vt ergo allegorice exponamus, iniusti hominis anima à seipsa discessit in corpus, labeq; est inse-
 cta corporea. Hanc utique labem per denarium qui uniuersus est numerus, expurgatura est uniuersam. Quod ue-
 ro denarium oportet in se duci centenarium procreando, significat animam à corpore ad se per rationem emergere
 oportere. Deinde quod opus sit denarium in seipsum reducere millenarium generando, allegorice docet animam nō
 solum erga se uerti debere per rationem, sed per intelligentiam quoque in se conuerti, atque ita in unitatem redu-
 ci propriam, qua denique possit Deo frui summa omnium unitate. Linearis autē numerus & superficialis & soli-
 dus, mystice docent ad mentem purificandam, nō solum extrinsecam operum, uerberum, cogitationum superficiē,
 sed etiam profundissima queque penetralia diligentissime perquirenda. Post limbum & purgatorium descen-
 dit ad inferos. Sed Platonicos uelle scito, non solum in purgatorio temporales esse pœnas, uerum etiam in cœlesti

quodam regione temporalia gaudia, ut utriusque par pari respondeat. Sic enim distinguunt. Aut sensus in uita omnino paruit rationi, aut omnino ratio sensui, aut semper inuicem pugnaverunt: atque in ea pugna uel sensus plurimum uel ratio superabat. Animæ igitur in quibus sensus rationi per habitum confirmatum prorsus obtemperauit, sempiternum premium consequuntur. Contra uero affectæ, sempiternis supplicijs condemnantur. Mediæ uero, si superauit ratio ad temporalia premia, sin uero sensus, ad temporalia supplicia transferuntur. Quibus uero nullum consulendi datum est tempus, limbus apud Platonicos seruaturs eligendi locus, hic sub prati nomine designatus. Et si prata interdum Platonici cœlestia præsertim suprema nominant, hic tamen prata æream significant regionem. Quo enim pacto hic per prata significaret subline cœlum, cum dicat ad hæc animas à cœlis alias descendere, alias è terra uisceribus subito peruenire? Sint ergo eiusmodi prata sublimes quædam aeris plagæ, contiguæ sublimibus illis terra plagis quas in Phædone describit in paradisi terreni formam, felices sub uere perpetuo habere cultores. Ibi dem campos quoque ponunt Elysios, terrenos inquam. Nam cœlestes Elysios cœlum habet octauum. Hinc illud.

Astra tenent cœleste solam, formæque deorum. Mitto in præsentia Proclum & Plotinum, qui ubi Plato sempiternum dicit, exponunt uniuersum anni amplissimi tempus, quo singulorum temporum curricula peraguntur. Porphyrium quodam ex parte in hoc & Iamblichum magis probo, ut hinc intelligantur æterna. Vbi enim Plato insanabilem dicit animum, & talem qui purgari possit nunquam, satis indicat æterna supplicia, atque uicissim gaudia infinita. Quo uero pacto alij quidam hæc exponant, memoria dignum esse non censui. Præterea si Platonis uerba consideraueris, agnosces Euangelicum illud: Ligatis manibus & pedibus, in exteriores tenebras eum mittite. Sed addit hic, ligato capite. V inculum quidem capitis significat rationis impedimentum, & luminis orbitatem. Nodus uero manuum, actionis profectusque priuationem. Denique ligati pedes, non ducunt, non progrediuntur, non perueniunt, sed ui illata raptantur. Cognosces quoque sub igneorum hominum figura ultores demones, pœnasque corporeas, idemque ex multis percipies coniecturis. Notabis & proprium exterioris uocabulum. Præterea tenebras, ubi clauduntur hiatus. Sub nomine quoque mugitus, stridorem dentium atque fletum. Postquam uero loca & pœnarum disposita sunt, & gaudiorum per oppositam formam significauit, et media tetigit, ad illas iam reuertitur animas, quæ in prata partim è cœlo post premium temporale, partim è terra post temporale supplicium cõfluxerunt. Quas in elementalem rursus generationem dicit oportere reuerti, perque illam eatenus progredi, quoad firmiorem statum, siue firmissimum quandoque promerentur. Has inquit, septem in prato dies conquiesisse. Hunc tu septenarium, si per septem planetas interpreteris, item per septem dierum septenarios quibus ante motum factus in alio quiescit, ac etiam per septem quosque dies in quibus gradatim in utero formæ mutantur, forte non nihil afferre uideberis. Sed quid istud ad animas? quæ neque amplius in planetis sunt, descenderunt enim: & nondum alio clauduntur, descensuræ enim sunt in uterum postquam ad tria fata peruenerint: interea æreo corpore æream incolunt regionem. Verum esto, si placet. Forte etiam quia interim quodam modo uiuunt steriles, sterili quodam numero deputantur: & quoniam septenarius neque ex aliquo numero gignitur aliquoties repetito, neque gignit aliquem intra decem, aptissime conuenit animabus adhuc utriusque à generatione uacantibus. Attribuunt Pythagorici eundem numerum Palladi, quia neque ex matre genita sit, neque genuerit. Conuenire uolunt & animis è terrena adhuc matre semotis, & uniuersum sub Palladis sapientia contemplantibus. At quum primum ab eiusmodi uacatione consurgunt, subeunt octonarium, qui & gignitur, & primus est inter numeros solidus. Ideo cum anima congruit propemodum ad corpus solidum accessurum. Solidum uero octonarium appellamus, quoniam ex binario per seipsum ter repetito, & in se redeunte creatur, dimensionem trinam significantem. Nam ex bis duo bis, octo complentur. Adde si colis musicam, uocem septimam esse penitus dissonam, octauam uero omnium maxime consonantem. Consonare autem oportet tam corpus animæ quam utrunque fato, ut cœlestis anima ineat cum corpore terreno commercium. Cuius quidem consonantiæ tandem expletis numeris, animæ iam ipsi & terra dissonet, & consonet cœlum, si modo futura sit felix. Proinde quod quatuor dies ad generationis progressum, octo diebus Plato subiungit, intellige in natura anima uegetali uim & effectum quendam quodammodo iam regnare ad formandum corpus ex elementis quatuor constitutum. Item sub octaua consonantia opus est quarta quodammodo ad consonantiam accedente, & quinta ueræ iam consonantia. Quinque uero sunt, si sequentes quatuor unâ cum præcedente computare uolueris. Quinque uero uidebis hic duodenarium assignatum, quo animæ ad exordia generationis accedunt. Duodecim enim ad id opus est spherarum & diuinorum demoniorumque ordinum adiumento. Vox insuper & consonantia duodecima perfectissima est ex diapason & diapente, ex octaua & quinta resultans, sua quadam gratia rebus congruens amatorijs, conueniens quoque nuptijs. Eiusmodi uero animæ iam iam amore quodam, ut ita dixeris, uenero dūce, terrenis conciliandæ sunt nuptijs. Sed quum Plato cum duodenarium computaturus esset, ac post septem, residuum esset subiunctorius, non subito dixit quinque? ut uidelicet per octo & per quatuor innueret mysteria quæ audisti: rursusque per diei unius iter additum ad complendum duodenarium, animaduertes corpus ex quatuor compositum elementis non prius ad animam preparari posse, quam & ipsum in unam quintamque formam quasi cœlo similem, fuerit temperatum, & anima unum ex se uitalem actum corpori facile imprimat figurato. Quoniam uero animæ ad

composita declinantes corpora, fati legibus magna ex parte subduntur, & uicissim fato duce ad illa labuntur, idcirco inquit, has animas in conspectum fati procedere. Principio igitur naturam ipsam sub lumine columnari depingit, quod sit uinculum uniuersi. Naturam intellige uitalem seminariamque uirtutem ab ipsa mundi anima infusam materie mundi: Que propterea lumen dicitur, quonia penetrans & uitalis. Item recta nuncupatur columna, quia quasi per longum totam ubique materiam penetrat, multosque formarum gradus producit deinceps specie & genere differentes. Dicitur etiam per omnem extendi partem, & coelum undique alligare, quia tota ubique adest & continet, multaque tanquam per latera quedam inter se equalia & similia propagat: ita tamen, ut ex longitudine perueniatur ad latitudinem: quoniam penetrando diffunditur: & quatenus diffunditur, implet, regitque implendo. Hinc illud: Spiritus intus alit. Varietas uero colorum, seminalium uirtutum declarat uarietatem. In hac utique natura, fatalis latet fufus: secundum imaginationem quidem, ipse spherarum axis geminis polis centroque decorus: secundum uero rationem quoddam anime mundane simulachrum, uegetalisque uirtus eius natura presidens, eamque uelut instrumentum mouens ad naturalia non solum artificiose, sed etiam inuitabiliter fabricanda: ut non solum ordo a natura sit in mundo, sed etiam a fato inuitabilis ordo. Hinc illud in Politico: Mundus a naturali cupiditate fatoque ducitur. Sed tanta natura cum fato cognatio est, ut uix inter se a philosophis discernantur. Ut autem immutabilem fati naturam exprimeret, fufum eius esse dixit ex adamante. Vertigium autem, id est, coelum ex Adamante rursum, aliisque materijs, scilicet astris non solum fixis, sed & mobilibus atque communibus, multiplicique formarum uarietate. Euidenter deinde octo depingit spheras, que a natura quidem agitantur, sed a fato natura preside immutabiliter agitantur, et instrumenta fati esse dicuntur. Inculcantur inter haec multa ad mensuras, profunditates, interualla, motiones, harmonias, formas, uirtutes, spherarum celestium pertinentia, que in Timaei commentarijs opportunius explicabimus. Summatim uero ex uelocissimo & ordinatissimo caelorum motu, potentissimoque contactu melodiam ingentem & uariam & suauissimam cogita procreari, grauiore quidem uoces ex motibus tardioribus, acutiores autem ex uelocioribus, ex medijs uero medias. At quoniam elementalis auditus ad caelestem melodiam caret proportione, sonus eiusmodi non auditur. Hic nouem Musas atque Sirenes esse cogitamus, octo spherarum tonos, concentumque ex tonis harmonicum. Proinde fatalem fufum, id est tractum, inquit, inter genua deae Necessitatis uerti. Cui tres sunt filiae, Lachesis, Clotho, Atropos, que una cum matre caelestia uoluat. Mitto quid de his sentiat Proclus, non solum ponens Iouem unum uniuersalem mundi totius opificem, sed tres insuper sub eo Ioues particulares opifices: Deinceps pari proportione deam unam esse Necessitatem in ordine illo custodientem omnia, in quo communis Iupiter cuncta composuit. Praeterea tria fata, id est tris deas huius Necessitatis filias, quarum alia alia sub matris imperio procul a transgressione cõseruent. Et necessitatem quidem deam omnino collocat super mundum, filias autem partim quidem a mundo semotas, partim etiam declinantes ad mundum. Mihi uero sicut et plerisque alijs Platonicorum, magis placet, Necessitatem esse mundi animam. Filias autem tres esse tres huius anime uires ad fata lia pertinentes. Vocat autem Necessitatẽ, non quia uel naturae, uel rationi inferat uiolentiam: sed quia omnia in suo quodam ordine ab opifice rerum insuturo cõseruat, neque permittit quicquam leges illius adeo transgredi, quin mox regrediatur in leges. Coelos uoluit genibus, id est infima parte sui, tanta uidelicet facilitate, ut expeditissime interrim contemplationis gaudio perfruatur. Sed hanc ipsam uegetalem eius partem tribus appellat nominibus, Lachesis quidem, quia rerum seminibus grauida est, & uitae sortibus atque formis, quas descensuris inserit animabus. Clotho deinde, quoniam insitas uitae sortes ordine suo euoluit in actum uiuendi, & explicat in effectum. Postremo Atropos, quoniam uitas iam euolutas in actum progressu quodam indeclinabili, ad inuitabilem usque terminum cõseruat atque custodit. Nonnulli primam nominant Vestam. Secundam Mineruam. Tertiam uero Martem siue Martiam. Deinde quod dicit Parcae ad Sirenum motus harmonicos canere, accipe: fatales uitas ad effectum per caelestes motiones influxusque procedere. Sedes Necessitatis filiarumque eius ostendunt fatalis ordinis firmitatem, quasi oporteat mobilium progressionem ab ipsa motoris immobilitate regi atque ordinari. Sediũ uero paria interualla iustitiam, tum inter fata, tum per fata distributionem fieri euidenter ostendunt. Vestes albae tum factorum naturam inuiolatam ostendunt, tum innocentem. Non enim agit uniuerso malum, quod ab optimo uniuersi duce dependet. Corona describit imperium. Cantare est per temporum interualla ea congruitate digerere singula, qua diuina mens momento quidem intuens temporibus dirigenda praescribit. Hinc fit ut Parcae omnes temporanea cõtinent. Et cur Lachesis praeterita, Clotho praesentia, Atropos uero futura? Respondeat Proclus, in praeterito quidem tria tempora cogitari. Nam & praeterisse iam dicitur, & quandoque fuisse praesens, & antequam praesens esset, fuisse futurum. In praesenti uero ipsum cogitari praesens, quod prius fuerat & futurum. In futuro denique futurum duntaxat agnosci. Post haec uero declarari praecipuum esse Lachesis. Secundo dignitatis loco Clotho. Tertio Atropos. Verum quare nam Parcae globos tractant manibus, mater uero nequaquam? quoniam infima illius anime uires cognatiores globis sunt quam anime ipsius substantia. Quare item Lachesis gemina tangit manu? quia in exordio & medium continetur & finis. Quare deinde Clotho ampliores, & ab extrinseco tangit ambitum atque dextera? Atropos autem angustior rem ab intrinseco atque sinistra? Quia euolutio uitae per media, & ab extrinseca exorditur causa, & amplior est, contingit

contingit quoque prosperior. Inevitabilis autem terminus, & ab intrinseca iam provenit proprietate cōcepta, & desinit in angustum. Adde quod clam surrepit, & ut plurimum contra uotum. Quod autem Parcas inquit, cœlum intermissione quadam temporis tangere, ne putes fatales mundanæ animæ vires modo regere mundana, modo non regere. Si enim mutabilitas sit in fato, cuius propria immutabilitas ipsa est, nihil fingi poterit non immutabile. Plato igitur humano quodā more atque sermone diuina pingens officia, inuenire uult, fata partim res ipsas tractare, partim uero nequaquam: tum quia mundanæ animæ uirtus ipsa suæ integritatis dignitate consistens, actionem suam rebus gubernandis accommodat, ac uicissim dum accommodat non miscetur: tum quia temporalem in operibus uicissitudinem exhibent, & quam intermissionem in operatione sua dicuntur habere, non in se quidem, sed in effectu demonstrant: tum quia naturalia quidem tractat, supernaturalia non attingit. Quæ enim ad rationem puram liberamq; uel ad diuinam intelligentiam fato superiorē pertinent, minime tãgit. Talia enim ad sublimem dei prouidentiam cœlesti fato superiorem miro quodam ordine reducuntur. Similiter in Politico scribitur, mundanas alias à fato, alias à prouidentia regi: non quia intermissa quadam uicissitudine temporum fiat eiusmodi commutatio: sed quia quotidie quedam sub fato fiant, quedam per prouidentia leges super fatalem seriem disponantur. Accedit ad hæc quod animæ nostræ aliàs in prouidentia sunt omnino, aliàs prorsus in fato, aliàs in utroq; simul. Quum enim expedita tantum mente contemplatrice uiuunt, in prouidentia solum, penitusq; libere uiuunt. Quum uero in uegetali parte ad corpus hoc inclinatio inualescit, atque ad imaginationē usque talis inclinatio propagatur, ad fatum iam declinantes, pariter à libertate degenerant. At dum composito corpori coniunguntur, iam in ipsum corporis sui fatum sese mergunt, minusq; admodum pristina retinent libertatis. Deniq; postquam affectus corporeos in habitum contraxerunt, fato iam funditus obruuntur, omni libertate priuata. Queritur quam ob causam hic animæ naturali quodam instinctu ad Lachesis uideantur accedere. Profecto in generali natura corporeæ machine omnium sunt semina specierum, certis non solum formis et modis, sed temporibus quoq; pullulatura. Quinetiam in propria qualibet & cuiuslibet speciei natura similis quidam est seminalis ordo, sed ad speciē propriam pertinens propagandam atque seruandam. Similis & in quolibet sub specie indiuiduo fomes procliuasq; ad singula modis temporibusq; proprijs producenda. Tres hæc naturæ deinceps ita dispositæ sunt, ut indiuidualis sequatur specialem, specialis simul & generalem, adeo ut plurimū quod ex unius natura est, pariter sit ex alijs, & particularis natura cum uniuersa consentiat. Eadem fermè ratione se habet fatum, id est præfiguratio quedam rerum explicandarum, tum in ipsa mundi anima, tum in duodecim spherarum & siderum animabus, tum etiã in animabus iã quasi particularibus: quarum in numero sunt humane. In uegetali ergo uirtute animæ nostræ propriū quoddam inest fatum, & inuoluta series futurorum, consentiens in forma modoq; & tempore unã cum fatis cœlestium animarum, animæq; mundanæ. Quemadmodum igitur plante cuiuslibet germen proprijs quibusdam figuris & suo tempore pululans, sponte uidetur unã cum uniuersali temporis uerni natura ad idem prouocante concurrere: sic & animæ suapte natura suoq; fato opportune proprias quasdam tunc promunt uitas, quando ad easdem similiter uniuersale conuocat fatum, ita ut animarum chorus suis quibusdam saltandi figuris uariorumq; simul diuersitate saltantium, fatalem imitetur cantum atque sonum. Cantum quidem intelligi malim in cœlestibus animabus, in spheris uero sonum, in nobis denique saltum. Tali quodam instinctu ad Lachesis animæ, in auspicijs uitæ perueniunt ad sortes suas per sortes Lachesis confirmandas. Confirmantur igitur per prophetam quendam. Propheta hic duo quedam significat, tum uniuersalem primumq; prouidentia influxum in animam, tum opportunitatem, sub qua eiusmodi fit concursus, ut animæ ad id ferantur, quod & fatum perfert uniuersale. Quod ergo dicit prophetam disponere in ordinem animas, sortesq; à Lachesi in eas transferre: significat hæc omnia confirmari, tum per prouidentia diuinæ fauorem, tum per cōcursus illius opportunitatem. Neque ab re dictum est Parcas uniuersum quidem manibus gubernare, sortes uero animarum è genibus Lachesis accipi. Nam quum uniuersi gubernatio præstantior sit quam dispositio animarum, merito illa quidem manibus, hæc autem genibus perfici iudicatur. Sedere autē in tribunali, auctoritatem exprimit & iudicium. Inter sortes uero uitarum atque exempla, talis quedam uidetur esse distinctio: quod sortes quidem ad uires pertinent uegetales, exempla uero ad imaginationes, superiores quidem uegetali potentia, sed propinquas. Nempe cum primū in hac potētia talia quedam futuræ uitæ semina præ cæteris inualescūt, simul in imaginationē quoq; uitæ similis, figuræ & machinamēta cōsurgunt, affectusq; seruescūt: perinde ut apud nos sanguineam corporis affectionē hilaris imaginatio sequitur, cholericā iracunda, melancholicā uero tristis, fœcundā luxuriosa. Hactenus fatalis procedit necessitas. At enim ratio imaginatione superior, cuius est ratiocinatio, consilium & electio, ideoq; motus ad utrunq; liber, percipiens imaginationis figuræ atq; affectus, potest eiusmodi uitæ descriptionem probare pariter atq; reprobare. Quam ob causam dicit uirtutem esse à fato liberā, culpamq; in uitæ deterioris electione, eligentis esse, non fati. Nam & si ex fato est tam in cōmuni q̄ proprio nouam iam uitā & nunc ut prius eligere: ex consilio tamen est talem proprie eligere aut talem. Quippe si primam uiuendi formā ab imaginatione oculis rationis oblatam, ratio examinando reiecerit, non deerit statim alia melior, rursumq; alia. Hinc illa prouidentia inspiratio propheta cognominatur. Præmonstrat enim rationi quodam iudicij lumine, eam habere

habere liberam consultandi eligendiq; facultatem, quidue potissimum ex temeraria electione sequatur. Dicitur et propheta sortes fundere, exempla uiuendi proponere: non solum quia prouidentia diuina influxus quodammodo fatalia sancit, sed quia fatales sortes & exempla fatalia producit in orationis examen atq; iudicium. Quod autem in praeconio nunciat animas esse diurnas, exprimit eas & ibi esse in perpetuo die, & uitam quam tanti faciunt, unum esse diem atq; nocturnū. Addit initium alterius fore circuitus, ut aperiat mysterium animarum à caelo in terram uicissimq; remeantiū. Appellat humanum genus non mortale solum, sed ut animae sua mala praesagiant, addit mortiferum, quasi dicat corporis uitam esse animae mortem. Pronunciat deinde et si ratio à principio in eligenda uita sit libera, postquam tamen elegerit, in hac quidem reicienda non amplius fore liberam, licet quandoq; libera futura sit in ea, qualiscunq; sit, aliter atq; aliter cōponenda uel tēperanda. Si quæras quare aliæ hominū animae alias uitas eligant: respondebunt alij speciales quasdam in animarum naturis differentias esse, alij indiuiduales quidē atq; proprias, addentq; differentias illi multas ex superioris uitae diuersitate deductas. Quod & Plotinus ualde confirmat, & sequentibus maxime consonat. Proinde animae eligentes uitam, simul dæmonem sortiuntur electae uitae ducē. De hoc alibi multa diximus. Hic ita distingue. Deos Platonici alios cogitant extra mundum mentes scilicet seiunctas à corpore tanquam intellectuales sphaeras, colentes deum unum tanquam ipsarum centrum firmissimum, et stabilissimam unitatem. Alios mundanos appellant, uidelicet ultra diuinum cultum uoluentis mundi sphaeris accommodatos. His dæmones subdunt, quasi ministros ad ea quae uel in specie uel in sphaeris uel ex sphaeris fiunt, disponēda atq; componēda. Totidem igitur numerant genera dæmonum, quot in dijs mundanis dæmonum ducibus uires inueniuntur. At uero in quolibet mundano deo unitas ipsa suprema est substantiae suae, qua diuinam referat unitatem. Post eam est intellectus, simul omnia contuens, per quem mentes representet angelicas. Item ratio per formas quaedam progrediente discurrens, talium propria animarum. Præterea imaginatio quaedam eatenus per particulares congregiens formas, quatenus per uniuersales ratio ipsa progreditur. Deinceps natura sequitur uegetalis sphaera uiuifica simul & motrix. Secundum has quinque uires genera quinque dæmonum computantur. Quorum ex numero caelestes quidem dæmones deorum mundanorum unitatem accommodate sequuntur: etherei uero dæmones, id est ignei deorum eorumdem intelligentiam: aerei dæmones rationem: aquae imaginationem: terreni uero naturam, quā in dijs appellauimus uegetalem. Sub bis orphici, dæmones collocant subterraneos mundanorum deorum corpora infimo quodam ordine referentes, scelerumq; ultores. Quorum hic Plato mentionem fecisse uidetur. Si quæras quales potissimum dæmones duces sint animarum in corpora descendentiū, respondebitur non caelestes, non ignei. Hi enim tanquam sublimiores reducant animas, non deducunt. Item nec aquae, neq; terreni. Hi enim tanquam infimae generationis artifices, non tam ducunt in fatali itinere animam, quam in praecipitia fati praecipitant. Aerei ergo restant dæmones medij per media duces, qui rationis diuinae comites humanam rationem in hoc itinere ducunt. Ex horum uero genere dæmonum alij alias dicunt animas, Saturnij quidem Saturnias, Martij uero Martias, alijq; similiter alias, accommodati potissimum singuli singulis, tum ex affectione animi propria, tum ex prouidentia fati quoq; communi, maxime uero secundum electae uitae formam. Hoc deinceps uitae duce subeunt iam animae tria fata, quae solum ante conspexerant, uidelicet & ita statuente dæmone ordinis totius executore, & iam affectu corporeo gradatim preponderante. Demum post tres Parcas ad Parcarum transcunt matrem: necessitatem ipsam scilicet, cuius iam experiuntur impulsus. Deinde sub uehementi aestu ire animas, tria significare potest: scilicet corporei amoris ardorem crescere, simulq; curam & sollicitudinem augeri. Item per ignis sphaeram è caelo descendere. Præterea caloris naturalis ministerium ad terrenum corpus uiuificadum. At quoniam nimia terrenorum cura, caelestia obliuioni mādantur, atque per obliuionem ex fertilitate sterilitas accidit, idcirco mox in Lethæum, id est obliuiosum descendunt campum penitus sterilem. Et quia ob diligentem mortalium curam, negliguntur aeterna, unde & obliuio nascitur & iactura, & reminiscētia difficultas, inquit animas in campo Lethæo ad flumen Amelitam, id est negligentiae fundum usque descendere, ibiq; sub nocte recumbere, id est sub diuini luminis priuatione proster ni. Verum quid significat Amelita aquam nullo unquam uase cōtineri posse? Poetica hæc quidem metaphora est, significans inferiorem materiam, quae flumen dicitur, fluitare per formas iugiter atque fluctuare. Item obliuionis uitium, quod est retinere nihil, sed statim effundere. Adde quod nullum extrinsecum sustentaculum seruat animam propria negligentia pereuntē. Quod præterea necesse sit ex obliuionis fluuio bibere, patet, quoniam ita fieri ex natura propria, & communi fato & prouidentia est institutum. Bibere autem aut plus aquae aut minus, ex affectu ad corpus prouenit magis minusue procliuē: idemq; maioris minorisue obliuionis est causa, siue potius maioris aut minoris ad reminiscētia facultatis. Has utique passiones quodammodo experitur anima in corpore quodam ex acre crassiori composito in superiori campo, antequam terrena matris utero concludatur. A caelestibus enim corporibus ad terrena, non solū per elementum, sed per corpus aereum fit descensus. Subiungit animas in hoc aereo corpore ad mediam usque noctem dormire, ostendens mox sub terreno corpore non dimidiam iam, sed integram ignorantiae noctē fore. Somnus testatur & rationis impedimentum & iudicij falsitatem. Postremo animas, inquit, factui terreno insinuari sub tonitru quodam atque terræ motu, duabus ut puto de causis: tum indicans infelicibus au-

spicijs hunc carcerem ingredi, tum ostendens tam cœlestem quam terrenum motum, & quidem uehementem, ad diuinā animam tam tetro carcere coercendam concurrere oportere. Prosilire uero ad generationem animas stellarum instar, ultra figuram poeticam subinsinuat animas stellares esse quodammodo, & ad stellas deniq; redituras. Quod autem Plato de migratione animarū in corpora bestiarum tam ridiculam affert fabellam, ab anicularū fabulis nihilo discrepantem, profecto nos admonet, totum allegorice exponendum: uidelicet rationales animas, non in uitam bruti, sed brutam, id est quodammodo bruto similem uicissimq; demigrare. Quod quidem omnibus pene Platonicis excepto Plotino maxime placuit. Idemq; Origenes in libris contra Celsum cōfirmare uidetur. Tu uero ne negligas morale præceptum, electionis recta peritiam cunctis rebus & artibus præponendam. Præterea tam multa de spherarum pulchritudine atq; potentia hic adducta fuisse, ut cogitemus iustitiam & præmium in cœlo ingens consequuturam, & ad optimam uiuendi electionem magnopere conducturam. Verum dices iam magnanime Laurenti te hic à Marsilio Ficino commentarium accepisse potius quam argumentum. Esto sane, operæ precium fuisse arbitror atq; fore si argumentum quidem promiserim, commentarium uero præstiterim.

DIALOGVS DECIMVS

DE IVSTO

QVIDEM cogitanti mihi, inquam ego, de hac quam nuper uerbis condidimus, ciuitate cum alia permulta recte admodū statuisse uidemur, tū uel maxime, quæ de poesi sunt lata. Quænam ista? inquit. Ne uidelicet ulla poesis pars, quæ in imitatione consistit, recipiatur. Præ cæteris enim nunc est perspicuum, ut mihi uidetur, nihil tale à nobis esse recipiendum, postquam singulæ seorsum animi distinctæ sunt species. Quomodo istud ais? Ut apud uos dicam quod sentio (neq; enim uos me coram tragicis imitatoribusq; poetis alijs accusabitis) corruptela quædam mentis omnia hæc esse uidentur eorum, qui cum imitationes istas audiunt, medelam illam mentis non habent, qua potissimum quales hæc fabulæ sint, discernant. Quorsum ista? Dicendum quidem, & si amicitia quædam & reuerentia à pueritia mihi erga Homerum contracta me detinet. Etenim insignium istorum omnium tragicorum dux & magister primus extitisse uidetur. At ueritati uirum non censeo præponendum. Quare quod institui, dicendū est. Omnino. Audi igitur. Immo uero responde. Interroga. Nunquid explicare mihi potes omnino, quid imitatio sit? Neq; enim ego satis quid sit, intelligo. An igitur ego intelligam? Nihil id mirum esset. Nam sæpe contingit, ut qui hebetiore sunt acie, nonnulla prius intueantur, quam qui acutius cernunt. Est ut dicis. Cæterum te præsentem, nunquam auderem quod mihi uidetur, exprimere. Sed ipse uideris. Vis hinc exordiamur, solita illa nostra ratione considerantes? Speciem unamquaq; ponere solemus de quibuslibet pluribus quibus idem nomen imponamus. An non intelligis? Intelligo equidem. Ponamus utiq; nunc quoduis è multis. Ut ecce, plures lecti sunt, atq; mensæ.

Quid nisi? Ideæ tamen harum rerum duæ sunt. Vna lecti, mensæ est altera. Ita est. Solemus autem dicere, supellectilis utriusq; artificem, sic opus suum absoluere si in ideam illam intueatur, unum quidem lectos, mensas alterum, quibus ipsi utimur, cæteraq; similiter. Nullus enim artifex ideam ipsam fabricat. Quo enim pacto? Nullo. Vide præterea nunquid talem aliquem uoces artificem? Qualem? Qui facit omnia quotcunq; unusquisq; artifex eorum qui manibus operantur. Potentem narras uirum atq; mirabilem. Nondum integram eius uim expressi. Forte uero multo magis miraberis, si expressero. Nempe idem iste artifex, non solum omnia potest supellectilia fabricare, sed etiam quæcunq; ex terra nascuntur efficit, & animalia omnia atq; seipsum. Terram quoq; cœlum, ac deos, & quæcunq; in cœlo sunt, & sub terris apud inferos, peragit. Sophistam narras mirabilem. Diffidis? Dic obsecro, nunquid nullo modo huiusmodi artifex esse tibi uidet? uel quodā modo istorū omnium faber esse, quodā modo uero non esse? An non aduertis hæc omnia te quodammodo efficere posse? Quis nā hic modus? Haud difficile, potes enim passim & celeriter omnia facere. Speculum accipe, passimq; circumferas. Solem protinus facies, & quæ in cœlo sunt, terram quam primum, ocysissime teipsum, & cætera pariter animalia, supellectilia, plantas, & quæcunq; nuper commemorauimus, Imagines istorum quidem, res ipsas minime. Op-
portune